

OLIGOPORUS GUTTULATUS IN DE BOSSEN VAN PALEISPARK HET LOO GEVONDEN

Leen Bos

Koning Lodewijklaan 120, 7314 GJ Apeldoorn

Bos, L. 2001. *Oligoporus guttulatus* in the woods of Het Loo Palace park. *Coolia* 44(4): 223-226.

Oligoporus guttulatus was found for the first time in the Netherlands and is briefly described, with colour photographs. The preferred substrate was stumps and logs of *Picea* and *Pseudotsuga menziesii*. Fruitbodies developed between August and October.

Tijdens een excursie van de KNNV-afdeling Apeldoorn in oktober 1998 in het Paleispark Het Loo vonden we een vrij grote, platte, bijna witte houtzwam. Hij groeide op een naaldhoutstobbe en was ruggelings gehecht aan de zijkant van de stobbe vlak onder het zaagvlak. Qua vorm en kleur deed de zwam enigszins denken aan een Witte bultzwam (*Trametes gibbosa*) maar dat is een loofhoutbewoner, bovendien groeiden er geen algen op. De zwam was te oud om te sporuleren.

In augustus 1999 werd op dezelfde stobbe een vers exemplaar gevonden. We hebben die naar P.J. Keizer opgestuurd die de soort als *Oligoporus guttulatus* determineerde. Ter controle werd een stukje naar de Finse specialist Heikki Kotiranta gestuurd. Deze bevestigde de determinatie. Het vinden van de juiste naam met behulp van de sleutel voor *Oligoporus* in Ryvarden & Gilbertson (1994) wordt bemoeilijkt doordat daarin een fout staat. In de sleutel moet voor *O. guttulatus* gekozen worden voor "poriën 1-3 per mm" terwijl deze in werkelijkheid kleiner zijn. In de beschrijving van de soort wordt als maat 4-6 per mm gegeven en de hier besproken exemplaren hadden poriën van 5-8 per mm.

De soort vormt forse vruchtlichamen (ca. 5-15 cm) die vrij dun blijven (max. 2 cm). Het oppervlak is witachtig en vertoont soms een lichtbruine zonering. De hoed is soms duidelijk gesteeld maar ook wel ongesteeld aan het hout vastgehecht. In zeer jong stadium is het oppervlak sponsachtig en lijkt dan wel wat op een platte Boompuist (*Oligoporus ptychogaster*) en zitten er grote guttatiedruppels op. Deze komen ook in het verdere groeistadium voor en dan ook aan de onderkant (zie afbeeldingen pag. 225-226). De buisjeslaag is ca. 0,5 cm dik en heeft heel kleine poriën die rond zijn (5-8 per mm). Deze laag vertoont kleine plekkjes waar de poriën ca. 1 mm verdiept liggen: dat zijn volgens de literatuur de plekken waar druppels hebben gezeten; ik heb dat echter niet door eigen waarneming kunnen bevestigen. Het lijkt mij erg moeilijk de druppels te markeren zonder de verdere uitgroei van de buisjes te verstoren. De poriën verkleuren door kwetsen tot grijsbruin. De zwam ruikt min of meer fris-fruitig-zurig; de smaak is wat bitter-wrang. De sporen zijn ca. $4,5 \times 2,5 \mu\text{m}$.

De soort is nieuw voor Nederland; volgens Ryvarden & Gilbertson (l.c.) komt de zwam voor in Finland, Zweden, Denemarken, Polen, Oost- en West Duitsland, Tsjechië, Slowakije en Noordoost Frankrijk. Hij komt hoofdzakelijk voor op spar (*Picea*) en zeer uitzonderlijk ook wel op den (*Pinus*).

In het Paleispark zijn een eeuw geleden veel douglassparren (*Pseudotsuga menziesii*) aangeplant. Vorig jaar hebben we wat intensiever gezocht en hebben deze zwam

in drie aan elkaar grenzende kilometerhokken waargenomen met in totaal 15 vruchtlichamen op 8 stronken van douglasspar. Een enkele maal waren er twee exemplaren aan elkaar gegroeid. Overwegend werden ze op oude dikke stobben gevonden maar ook op een oude sterk verrotte dikke stam en op een tak van ca. 5 cm diameter. De zwam veroorzaakt bruinrot.

Het blijkt dat de zwam in Het Loo plaatselijk niet zelden voorkomt en het is mogelijk dat hij ook elders in ons land zal voorkomen, misschien ook op spar, wat het meest genoemde substraat is. Dus wees vanaf augustus in sparren- en douglaspercelen bedacht op deze vrij grote Kaaszwam.

Literatuur

Ryvarden, L., Gilbertson, R. L. 1993. European polypores. Fungiflora A/S, Oslo.

AANGEBODEN

15 jaargangen Coolia 1968-1982, gebonden in 4 banden. Tegen elk aannemelijk bod. Inlichtingen: H. Hooghiemstra, Kruislaan 318, 1098 SM Amsterdam. Tel. 020-525 7857. E-mail: hooghiemstra@science.uva.nl

Oligoporus guttulatus. Jong vruchtlichaam met guttatiedruppels.
(Foto: L. Bos, aug 1999)

Oligoporus guttulatus. Volwassen vruchtlichaam.
(Foto: L. Bos, aug 1999)

Oligoporus guttulatus. Oud vruchtlichaam.
(Foto: L. Bos, okt 1999)

Oligoporus guttulatus. Onderzijde met fijne porien en 'deukjes' waar guttatiedruppels hebben gezeten. (Foto: L. Bos, sept 1999)